

два дола, и се прѣдстави прѣдъ насъ една широка и прѣкрасна панорама. Планините тукъ се протакатъ околчесто, и помежду тѣхъ се простира едно широко поле отъ 8 до 9 мили въ диаметръ, доста ниско, и верѣдъ полето едно голѣмо блато, което се простира на-дължъ.

Малко на югъ отъ това поле, между планините въ единъ долъ съзрѣхми едно село, за което ни каза водачътъ, докль стигнемъ до него ште ни трѣбова да вървимъ пътъ оште единъ часъ и половина, при всичко, че селото се видеше близу. Това село бѣше **Батакъ**, за което отивахми. Бърдата бѣха покрити съ нива отъ пшеница и ръжъ, които бѣха пожълтѣли. И при всичко, че жътвата бѣше узрѣла и прѣзрѣла, при всичко, че по нѣкои мѣста прѣпълненити класове бѣха се прѣтрошили отъ изгнилиты стѣбла, които не можаха да стоетъ прави, пакъ не се виждаха никакви жтваре, които да искатъ да спасатъ жътвата. Нивити бѣха така съшто пусти, както бѣше и малката долина, и жътвата гниеше по нивити.

Кога приближихми до селото, видѣхми нѣколко кучета на едно бърдо. Завъртѣхми малко на страна отъ пътътъ и минахми по развалиниты на нѣколко зида и прѣзъ много градини, та слѣзохми съ конетити си надолу камъ кучетата, които зеха да лапатъ страшно и послѣ се разбѣгаха наоколо. — На влизане въ селото не заблѣжихъ нѣшто извънредно, нъ малко по-нататѣтъ коньтъ ми се пренѣна въ нѣшто; кога погледнахъ надолу, видѣхъ, че коньтъ се спина въ една човѣшка глава, обрастнала въ трѣва. Таа глава бѣше съвсѣмъ суха и твърда, и се виждаше, като да бѣше двѣ три годишна: така на бѣха оглождали кучетата. Нѣколко стѣпки по-нататѣтъ друга глава и до нея една часть отъ единъ човѣшки трупъ, и той сухъ и огложданъ съвсѣмъ. Колкото отивахми по-нататѣтъ, толкова повече ставаха костити, труповети и главити, които тукъ не бѣха много оглождани отъ месото: по тѣхъ оште висѣха меса половина сухи и половина изгнили. На слизане отъ едно малко бърдо, рекохми да минемъ прѣзъ единъ ровъ, който се намираше на срѣдъ бърдото. Кога доближихми ровътъ, отъеднажъ всичкити оттеглихми юздити на конетити съ единъ страшнъ видъ: одесно, подъ ногити на конетити ни бѣше едно зрѣлиште, което ни направи да се растреперами. — Единъ купъ глави, разбѣгани съ кости отъ различни части на човѣшкото тѣло; трунове цѣли изгнили, коса, дрипи и вѣвонѣли меса бѣха натрупани на единъ купъ, около който бѣше израсла буйна трѣва. — Вонѣеше насѣдъ наоколо. И тукъ кучетата бѣха нашли много храна, които нашето пристигноване ги распрѣгна.

Въ срѣдата на тоа купъ азъ видѣхъ единъ тънъкъ трупъ, облѣченъ въ риза, на главата една шарена мумия и на нозѣтъ везени чорани, както носетъ българскити моми. — Погледнахъ наоколо, и земната бѣше покрита насѣдъ съ кости, които кучетата бѣха завлѣкли да ги глождатъ. На единъ раздалъ отъ 20 аршина надолу бѣше селото. Гледающетъ отъ коньтъ, докарахъ си на умътъ развалиниты на Херкуланъ и на Помпей.

Погледнахми пакъ на купътъ, който бѣше прѣдъ насъ и пакъ глави и трунове; видѣхми, че всичкити тако-речи бѣха малки, и облѣкело то имъ, което бѣше расхвърлено наоколо, бѣше тако-речи все женско. — И така всичкити тия глави и трунове бѣха отъ жени и моми. Азъ можахъ отъ коньтъ си да изброя до стотина глави, безъ ония, што бѣха натрупани подъ купътъ, и безъ ония, што бѣха распрѣзнати наоколо по